

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПОГОДЖЕНО

Т.в.о. ректора ВНАУ

О.С. Яремчук

«__»_____2015р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ВНАУ

«__»_____2015р.,

протокол №__

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
У ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Вінниця – 2015

Загальні положення

Положення визначає порядок комплексного оцінювання знань здобувачів вищої освіти (студентів), розроблене з метою удосконалення системи контролю якості знань студентів та її адаптації до загальноєвропейських вимог.

Освітня діяльність у ВНАУ спрямована на виконання вимог реалізації стратегічного курсу України на європейську інтеграцію в галузі вищої освіти, зумовленого запитами ринку праці та загальносвітовими тенденціями розвитку освіти.

Основними напрямками культурно-освітньої і науково-технічної інтеграції, сформульованими у Болонській декларації, визначено впровадження європейських норм і стандартів в освіті, науці і техніці.

Ключовою вимогою Болонської декларації є запровадження європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС), яка забезпечує визнання освіти для навчання та працевлаштування за кордоном, відповідає концепції «навчання впродовж усього життя»; сприяє мобільності студентів і викладачів, спрощенню переходу з одного університету до іншого. Тенденцією розвитку сучасної системи навчання є індивідуалізація та диференціація навчання, зміна методик навчання, використання активних методів та сучасних інформаційних технологій в навчально-виховному процесі, посилення ролі самостійної роботи студентів.

Зменшення частки аудиторних занять, збільшення складової плідної самостійної роботи здобувачів вищої освіти вимагає введення більш диференційованої системи оцінки знань.

До системи загальної діагностики знань як важлива її складова входить поточна оцінка знань, що вимагає від здобувачів вищої освіти систематичної навчальної роботи впродовж семестру. Самостійна робота здобувача контролюється викладачами, та її результати постійно оцінюються та висвітлюються в журналі обліку успішності та атестаційних відомостях.

Введена система комплексного оцінювання знань забезпечує об'єктивність оцінки, а отже, виконує функції контролю і мотивації здобувачів у навчальній роботі та досягненні ними більш якісного рівня знань.

Принципами системи оцінювання знань здобувачів вищої освіти є:

- дієвість;
- систематичність;
- індивідуальність;
- диференційованість;
- об'єктивність;
- єдність вимог;
- прозорість освітнього середовища.

Зазначені принципи оцінювання знань логічно пов'язані між собою і визначають вимоги до форм і методів перевірки та оцінювання знань, що формують систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Зазначені принципи оцінювання знань можуть бути реалізовані за допомогою сучасних інформаційних технологій, ефективної організації поточного та підсумкового контролю знань студентів.

1. ВИЗНАЧЕННЯ

1.1. **Змістовий тематичний модуль дисципліни** – самостійна структурна логічна частина теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

1.2. **Поточний контроль** – контрольний захід для визначення якості роботи здобувачів вищої освіти під час підготовки до лабораторних, практичних чи семінарських занять, виконання домашніх, контрольних, розрахункових робіт, а також – вхідний контроль залишкових знань з базових дисциплін.

1.3. **Атестаційний контроль** – підсумковий контроль якості засвоєння здобувачам вищої освіти теоретичного і практичного матеріалу певних модулів дисципліни на визначену дату з метою систематизації знань, представлений у вигляді бальної накопичувальної оцінки (кількості балів), яку отримує здобувач вищої освіти у результаті контролю за виконанням усіх видів робіт (теоретичних, практичних і семінарських занять, лабораторних, контрольних та розрахунково-графічних робіт, колоквиумів, тощо), виконаних на дату атестації.

1.4. **Семестрова підсумкова оцінка** – сумарна бальна оцінка, яку отримав здобувач вищої освіти у результаті контрольних заходів за всі тематичні змістові модулі навчальних дисциплін протягом семестру.

1.5. **Залік** – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з певної дисципліни на підставі результатів виконаних усіх видів робіт (теоретичних, практичних і семінарських занять, лабораторних, контрольних та розрахунково-графічних робіт, колоквиумів, тощо); індивідуальних завдань (розрахункових, графічних, курсових робіт (проектів) тощо - максимальна оцінка 70 балів) та оцінювання теоретичних і практичних знань, навичок та умінь безпосередньо на заліку (максимальна оцінка 30 балів) при умові одержання 35 балів за результати виконаних усіх видів робіт. Формою контролю курсових робіт (проектів) є публічний захист у присутності комісії та всіх здобувачів групи, який оцінюється в межах 30 балів). Залік може здійснюватись в усній або письмовій формі, включати тестування. Національна шкала оцінювання заліку передбачає дві оцінки – «зараховано» та «не зараховано». Шкала ЄКТС представлена в таблиці пункті «Правила переведення балів в систему ЄКТС».

1.6. **Екзамен** – це вид підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані здобувачами знання, уміння і ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програм навчальних дисциплін. Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється аналогічно заліку. Засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з певної дисципліни на підставі результатів виконаних усіх видів робіт (теоретичних, практичних і семінарських занять, лабораторних, контрольних та розрахунково-графічних робіт, колоквиумів, тощо); індивідуальних завдань (розрахункових,

графічних, курсових робіт (проектів) тощо - максимальна оцінка 70 балів) та оцінювання теоретичних і практичних знань, навичок та умінь безпосередньо на екзамені (максимальна оцінка 30 балів) при умові одержання 35 балів за результати виконаних усіх видів робіт. Формою контролю курсових робіт (проектів) є публічний захист у присутності комісії та всіх здобувачів групи, який оцінюється в межах 30 балів). Екзамен може здійснюватись в усній або письмовій формі, включати тестування. Письмовий екзамен визначається навчальним планом.

1.7. **Рейтингова оцінка (РО)** здобувача вищої освіти – абсолютна бальна оцінка, яку отримав здобувач за показаний рівень знань, умінь та навичок з дисципліни або з усіх дисциплін за окремий завершений етап навчання (семестр, навчальний рік тощо).

2. ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

2.1. З упровадженням європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) введено як її складову **комплексну систему перевірки знань** з навчальних дисциплін та проходження практик. Ця система контролю враховує різні типи доказів рівня знань здобувачів вищої освіти і включає:

- **поточний контроль** – має на меті оцінку роботи здобувачів вищої освіти за всіма видами аудиторної роботи (лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття) і відображає поточні навчальні досягнення студентів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни;

- **самоконтроль** – призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної дисципліни (розділу, теми);

- **контроль** тематичних змістових модулів – його формою є атестація з кожного змістового модуля, що визначений робочою навчальною програмою та навчальним планом;

- **оцінка результатів самостійної роботи** – як важливий компонент навчального процесу, керований під час індивідуально-консультативної роботи викладача зі здобувачем;

- **підсумковий семестровий контроль** – як інтегрована оцінка засвоєння знань з проведенням обов'язкового семестрового екзамену чи заліку.

2.2. Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру.

2.3. Підсумкова оцінка за **аудиторну роботу** виставляється протягом семестру. Це – оцінка за участь здобувача у практичних, лабораторних, семінарських та інших заняттях. Накопичені під час проведення різних видів аудиторних робіт оцінки надають правомірності такій формі атестації.

2.4. Бальна оцінка за кожний вид роботи в тематичному змістовому модулі виставляється під час проведення поточного контролю знань. Викладач обов'язково інформує здобувача про результати оцінювання.

2.5. Підсумкова оцінка за **самостійну роботу** – це щосеместрова оцінка результату виконання студентами індивідуальних завдань з дисципліни:

реферативних матеріалів, робіт розрахункового характеру, контрольних робіт тощо. Оцінка за самостійну роботу входить у поточний контроль і виставляється в журнал викладача.

2.6. Максимально можлива кількість умовних балів за навчальні заняття здобувача вищої освіти становить 70% (коефіцієнт 0,7; 70 балів) .

2.7. **Екзамен (залік)** як форма підсумкового контролю проводиться як контрольний захід і є обов'язковим для всіх здобувачів. Максимально можлива кількість умовних балів за екзамен (залік) становить 30% (коефіцієнт 0,3; 30 балів).

2.8. Допуском до екзамену або заліку є підсумкова бальна оцінка з поточних завдань, що становить 35% (коефіцієнт 0,35; 35 балів).

2.9. У разі відсутності з поважних причин здобувачів вищої освіти повинен повідомити про неможливість складання заліку або екзамену.

3. ДОКУМЕНТАЦІЯ

3.1. На першому занятті з навчальної дисципліни, яка виноситься на семестровий контроль, ведучий курсу доводить до відома студентів програму дисципліни та інформує їх про особливості організації навчального процесу з дисципліни за стандартами європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС).

3.2. Кафедри розробляють графіки здачі графічних, розрахункових, курсових робіт (проектів) та затверджують їх у деканаті. Графік складається з таким розрахунком, щоб задачу було завершено до початку останнього тижня семестру перед екзаменаційною сесією.

3.3. Екзаменаційні білети готуються викладачем, який викладає навчальну дисципліну, обговорюються і затверджуються або перезатверджуються на засіданні кафедри на кожен навчальний рік.

3.4. Здобувачів вищої освіти, які протягом семестру набрали необхідну кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – **не менше 35 % від 100 балів**, мають змогу скласти іспит (залік), отримати екзаменаційну оцінку (залік), відповідно до бальної рейтингової оцінки, переведеної в оцінку за національною шкалою (табл.1).

3.5. Усім здобувачам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 35% від 100 балів), до початку сесії в окремій графі заліково-екзаменаційної відомості викладач проставляє абсолютні (рейтингові) бальні оцінки і відповідні оцінки за національною шкалою. У відомість заносять також кількість годин та кількість кредитів, відведених навчальним планом на дисципліну, з урахуванням того, що **обсяг одного кредиту становить 36 годин в 2014-2015 навчальному році та 30 годин** (у відповідності до Закону «Про вищу освіту» з 2015 року).

3.6. Здобувачам, які складають іспити (заліки), в заліково-екзаменаційну відомість виставляється загальна сума балів поточного контролю, кількість балів за задачу іспиту (заліку), загальна кількість балів, оцінка за шкалою ЄКТС та оцінка за національною шкалою. Якщо здобувач отримав на іспиті “незадовільно”, то ця оцінка проставляється у заліково-екзаменаційну відомість.

3.7. Здобувач вищої освіти, який не має допуску до заліку або екзамену, може відпрацювати пропущені заняття та поточні роботи і одержати допуск для здачі заліку або екзамену за другою відомістю.

3.8. Здобувач вищої освіти, що одержав недостатню кількість балів на заліку та екзамені для одержання позитивної оцінки (60 балів) може здати повторно залік або іспит за другою відомістю.

Здобувач вищої освіти, що одержав недостатню кількість балів на заліку та екзамені для одержання позитивної оцінки (60 балів) за двома відомостями може здати повторно залік або іспит комісії за третьою відомістю.

Здобувач вищої освіти, що одержав недостатню кількість балів на заліку та екзамені за двома (трьома) відомостями має право на повторні здачі іспитів, заліків, курсових проектів (робіт) та інших видів завдань за умови повторного проходження курсу навчальної дисципліни за встановленою університетом сумою оплати.

3.9. Якість виконання та захист курсових проектів (робіт), оцінюється окремо від дисципліни за такою кількістю балів: курсовий проект (робота) – 100 (підготовка – 70, захист – 30); навчальна практика – 100 (проведення – 70, захист – 30).

3.10. Оцінка за захист курсового проекту (роботи) чи навчальної практики виводиться із кількості балів, отриманих здобувачем вищої освіти за їх виконання та захист відповідно до критеріїв і шкали оцінювання знань та умінь студентів.

До заліково-екзаменаційної відомості заноситься загальна сума балів поточного контролю, кількість балів, набраних здобувачем за захист, оцінка за шкалою ЄКТС та екзаменаційна оцінка за національною шкалою, згідно з критеріями оцінювання.

4. СКЛАДАННЯ ЗАЛІКІВ ТА ІСПИТІВ

4.1. Складання здобувачами вищої освіти заліків та іспитів в умовах організації навчального процесу за ЄКТС проводиться відповідно розкладу екзаменаційної сесії.

4.2. Результати складання заліку оцінюються за балами поточного контролю, захисту заліку, за двобальною шкалою ("зараховано", "не зараховано") і за шкалою ЄКТС. До залікової книжки вноситься запис про складений залік – "зараховано" із загальною сумою балів і оцінкою за шкалою ЄКТС.

4.3. Результати складання диференційованих заліків оцінюються аналогічно іспитам.

4.4. Для окремих здобувачів у разі наявності поважних причин, підтверджених документально, розпорядженням по деканату можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання іспитів (заліків).

Індивідуальні терміни складання іспитів плануються на підставі індивідуальних графіків, які надаються рішенням комісії. Видача індивідуальних екзаменаційних листів (відомостей) у період сесії забороняється.

Якщо здобувач вищої освіти хворів більше ніж 31 календарний день протягом семестру і не зміг виконати навчальний план, він зобов'язаний до початку залікового тижня подати заяву на академічну відпустку, підтверджену довідкою лікувально-консультаційної комісії. Після початку залікового тижня такі заяви не приймаються.

Якщо здобувач вищої освіти хворів протягом сесії, то йому після одужання продовжують сесію на такий же період.

Довідки про хворобу, здані в медичний центр університету відображаються в електронній системі Сократ.

4.5. Іспити проводяться згідно з розкладом у визначений час у визначеній аудиторії. На початку іспиту в аудиторію заходять здобувачі у відповідності до наявності окремих місць в аудиторії, здають викладачеві залікові книжки і одержують екзаменаційні білети. На підготовку до відповіді першому студенту відводиться не більше 30 хв., на відповідь – не більше 15 хв.

4.6. Після закінчення відповіді викладач вказує на недоліки у відповіді здобувача вищої освіти й обґрунтовує оцінку.

4.7. Виставлена оцінка (сума балів поточного та підсумкового контролю) та переведена в національну шкалу ЄКТС записується в екзаменаційну відомість, а потім до залікової книжки (якщо оцінка позитивна). У заліковій книжці викладач записує назву дисципліни, кількість годин, кредитів, які відведені для її вивчення.

4.8. Після закінчення іспиту викладач оформляє відомість без виправлень (вносить запис після прізвищ здобувачів вищої освіти, які не з'явилися на екзамен, підраховує кількість оцінок по балах, підписується) і здає перший примірник в деканат (в день екзамену або на другий день у випадку проведення екзамену в другій половині дня), а другий – у документи кафедри.

4.9. Напроти прізвищ здобувачів вищої освіти, що не з'явилися на іспит (залік) без поважних причин, викладач зазначає «не з'явився».

4.10. Напроти прізвищ здобувачів вищої освіти, що не мають достатньої кількості балів для допуску на іспит або залік викладач зазначає «не допущений».

4.11. Останнім днем екзаменаційної сесії вважається день, коли група складає останній іспит у поточному семестрі.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Шкала оцінювання знань системи ЄКТС створена для відображення різних систем оцінювання, які існують у країнах – членах ЄС. Ця система введена для того, щоб оцінка, виставлена студентам згідно з власною системою оцінювання, була зрозумілою іншим закладам.

В екзаменаційній відомості підсумкова семестрова оцінка виставляється в національній та європейській системах оцінювання знань і при переведенні оцінки в систему ЄКТС викладач керується співвідношеннями, поданими у таблиці.

Таблиця

Оцінка в національній системі	Оцінка ЄКТС	Визначення ЄКТС	Кількість балів з дисципліни
1	2	3	4
Відмінно	A	Відмінно-відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	≥90
Добре	B	Дуже добре-вище від середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	Добре – загалом правильна робота з певною кількістю помилок	75-81
Задовільно	D	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	66-74
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-65
Незадовільно	FX	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку Здобувач вищої освіти має право на повторні здачі іспитів, заліків, курсових проектів (робіт) та інших видів завдань за умови повторного проходження курсу навчальної дисципліни за встановленою університетом оплатою	35-59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота Здобувач вищої освіти має право на повторні здачі іспитів, заліків, курсових проектів (робіт) та інших видів завдань за умови повторного проходження курсу навчальної дисципліни за встановленою університетом оплатою	<35

6. ПЕРЕСКЛАДАННЯ ЗАЛІКІВ ТА ІСПИТІВ

6.1. Здобувачам вищої освіти, які не здали заліків або одержали під час сесії не більше двох незадовільних оцінок, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру.

6.2. Здобувачі вищої освіти, які не здали заліків або одержали під час сесії більше двох незадовільних оцінок, не ліквідували академічну заборгованість надається право ліквідувати академічну заборгованість за умови проходження

повторного курсу навчальної дисципліни за встановленою університетом сумою оплати.

6.3. Перескладання заліку або іспиту проводиться згідно з графіком, у певний час і в аудиторії, визначеній розкладом перездачі. Якщо викладач, відсутній з поважних причин, деканат може перенести дату перескладання або завідувач кафедри, за погодженням з деканатом, може доручити прийняти залік чи іспит викладачеві цієї ж або спорідненої дисципліни. У разі відсутності такого викладача (у зв'язку з відрядженням, хворобою, відпусткою) залік чи іспит приймає завідувач кафедри (погодивши це з деканом).

6.4. Повторне перескладання приймається комісією, створеною деканом, і оформляється розпорядженням по факультету.

В екзаменаційну відомість записуються прізвища всіх членів комісії. Приймає залік чи іспит викладач, який вів дисципліну. Головою комісії є декан чи його заступник.

Перескладання за другою відомістю приймають викладач, що вів лекційний курс, та завідувач кафедри, за третьою відомістю – викладач, який вів лекційний курс, завідувач кафедри та декан або його заступник. В окремих випадках до складу комісії можуть бути введені проректор з навчальної роботи або начальник навчальної частини. Друге перескладання повинне відбутися протягом чотирьох днів після завершення сесії, а третє – до початку наступного семестру – після зимової сесії протягом 10 днів і до 28 серпня – після літньої сесії. Якщо здобувач вищої освіти не ліквідував заборгованості у зазначені терміни, деканат зобов'язаний представити необхідні документи в ректорат про його відрахування з числа здобувачів вищої освіти або повторне проходження курсу відповідної дисципліни.

Заліки з навчальної та виробничої практики необхідно здати до початку наступного семестру або навчального року. Якщо такі заліки не здано, здобувача вищої освіти не переводять на наступний курс.

Після закінчення заліку чи іспиту комісія обговорює його результати (без здобувача вищої освіти) і приймає рішення на підставі оцінок, виставлених членами комісії, більшістю голосів з урахуванням результатів навчання протягом семестру. Потім голова комісії оголошує здобувачу вищої освіти мотивовану оцінку.

Рішення комісії є остаточним.

6.5. За один день дозволяється перескладання або складання не більше одного заліку чи екзамену при ліквідації академічної різниці з поновлення і переведення (інакше всі результати здачі ліквідуються і здобувачі вищої освіти виставляються незадовільні оцінки).

6.6. Здобувач вищої освіти, який не ліквідував академічної заборгованості у встановлені строки та не прийняв рішення щодо повторного курсу навчання з визначених дисциплін, відраховується з числа здобувачів вищої освіти рішенням комісії.